



از نحوه طراحی پارک‌ها و فلسفه پشت آن چه می‌دانید؟

سرزمین رویایی کودکان

بچه‌ها وارد پارک می‌شوند تا زمین بازی پرواز می‌کنند، وقتی با خودرو از کنار پارک عبور می‌کنند، چشمانشان از دیدن سرسره و تاب برق می‌زند و با هیجان به تمام لحظات خوشی که قرار است در زمین بازی بگذرانند، فکر می‌کنند. اگرچه بچه‌ها در هر شرایطی راهی برای بازی و لذت بردن از شرایط پیدا می‌کنند اما زمین بازی برخی پارک‌ها به وضوح جذاب و هیجان‌انگیزتر است و این تفاوت ریشه در مدل طراحی پارک‌ها دارد. در دنیا مدل‌های مختلفی از طراحی پارک و زمین بازی وجود دارد که ما هم در ایران تجربه‌هایی از مواجهه با آن را داشته‌ایم. این طراحی‌ها اما به چه نحوی است و چه تأثیری بر کودکان دارد؟ رشد معماری و تلفیق معماری و علوم تربیتی و رشدی باعث شده معماران و طراحان فضای شهری به روش‌های جدیدی در طراحی پارک و زمین بازی روی بیاورند که این تغییرات تأثیراتی خاص در رشد روحی و جسمی کودکان دارد.

صباح

خبرنگار

طراحی زمین بازی

در طراحی زمین‌های بازی این نکات در نظر گرفته می‌شود، نخست این که زمین با موادی مانند ماسه نرم شسته شده جهت حفاظت از کودکان در زمان زمین افتادن پوشیده شود. در پارک‌های ما زمین محوطه بازی را با فوم‌های نرم پوشش داده‌اند، البته تأثیر شن در پرورش حس لامسه کودکان و همچنین تفاوت استفاده از مواد طبیعی در مقایسه با مواد مصنوعی مانند پلاستیک کاملاً واضح و شفاف است اما علاوه بر هزینه نگهداری، مساله پذیرش خانواده‌ها و فرهنگ جامعه نیز در استفاده از فوم به جای شن نقشی پررنگ دارد.

نکته دوم قرار دادن نیمکت‌هایی در اطراف زمین بازی است که در عین استقلال کودکان در زمان بازی والدین امکان نظارت و مراقبت از فرزندان را هم داشته باشند، وجود آب‌خوری و سرویس بهداشتی نیز در همان حوالی موضوع مهمی است که باید در طراحی زمین بازی به آن توجه کرد.

زمین‌های بازی باید از محل تردد وسایل نقلیه داخل پارک کاملاً دور باشد. زمین‌هایی که در تابستان مورد استفاده قرار می‌گیرد باید توسط درختان جنگلی یا دیوارهای سبز و بلند محصور و احاطه شوند.

طراحی

در این زمین‌ها هیچ مکان مرکزی یا منطقه مشخصی برای بازی وجود ندارد که تمرکز کودکان روی آنها باشد، از صف‌های طولانی تاب یا بچه‌هایی که مسیر سرسره را سد کرده‌اند خبری نیست.

این فضاهای بازی هستند که کودکان را به استفاده از تخیل و خلاقیت ترغیب می‌کنند. در این زمین بازی سلسله مراتب فیزیکی تأثیری بر روند بازی‌ها ندارد؛ بنابراین قلدری و رقابت مبتنی بر قدرت و توانایی بدنی را کاهش می‌دهد.

playscape یک منظره طبیعی است که اولویتش بازی مستقلانه کودکان است. مسیرها، جنگل‌ها، زمین‌های کشاورزی، غارها و تمام مکان‌های طبیعی که بسیاری از بزرگسالان خاطرات خوبی از آنها دارند اما بسیاری از کودکان فرصت کاوش در آنها را نداشته‌اند، الهام‌بخش ساخت این مدل زمین بازی بوده‌است.

playscape با زمین بازی سنتی متفاوت است و محیطی وسیع‌تر به نسبت زمین بازی سنتی در نظر می‌گیرد. این مدل زمین بازی فرصت‌هایی را برای بازی بدون ساختار برای کودکان فراهم می‌کند و مکانی است برای بازی بدون مانع و محدودیت.

مهارت‌های بالارونده، میله‌های بارفیکس، جعبه شنی، سوارکار فنی، حلقه‌ها، خانه‌های بازی، و مازها هستند که بسیاری از آنها به رشد هماهنگی فیزیکی کودکان کمک می‌کند. قدرت و انعطاف‌پذیری را در بدن کودکان بالا برده و همچنین زمینه تفریح و شادابی را در کودکان فراهم می‌کند و در رشد اجتماعی و عاطفی کودک نیز نقش دارد. در زمین‌های بازی مدرن، سازه‌های بازی که بسیاری از این تجهیزات را به یکدیگر متصل می‌کنند، بسیار رایج هستند.

کودکان طراحی شده استفاده می‌شود.

محیط‌های بازی بیرونی ممکن است دارای تجهیزات زمین بازی سنتی باشند یا نباشند اما در صورت به کارگیری این وسایل بازی، مدل دیگری از ارائه را طراحی می‌کنند. برای مثال سرسره‌ها یا وسایل بازی مربوط به صخره‌نوری را به روشی منسجم‌تر از زمین‌های بازی معمولی طراحی می‌کنند. اینها همچنین ممکن است طیف گسترده‌ای از گزینه‌های بازی با پایان باز را ارائه کنند که به کودکان اجازه می‌دهد خلاق باشند و از تخیل برای بازی استفاده کنند، استفاده از شن یا خاک برای مجسمه‌سازی و به طور کلی ساخت و ساز از جمله گزینه‌های طلایی این مدل از زمین بازی است

از مزایای رشدی این مدل از زمین بازی می‌توان به تقویت مهارت‌های حرکتی، حل مساله، پرورش خلاقیت و شجاعت اشاره کرد.

امکان قلدری در این زمین‌های بازی کمتر است، تمرکز و توجه و درگیر شدن حواس جسمی به همراه فعالیت‌های مغزی در زمان بازی در این زمین‌ها بیشتر است.

زمین بازی و آنچه درباره آن باید بدانیم

Playground یا زمین بازی محیطی است که برای سهولت بازی کودکان فراهم شده، اکثر در خارج از محیط‌های بسته قرار دارد، معمولاً برای کودکان طراحی شده و برخی از این زمین‌های بازی برای گروه‌های سنی دیگر یا افرادی با ناتوانی‌های جسمی نیز طراحی می‌شود.

زمین‌های بازی مدرن اغلب دارای تجهیزات تفریحی مانند الاکلنگ، چرخ و فلک، تاب، سرسره، ورزش‌های جنگلی یا وسایل بازی در قالب صخره‌نوردی و پرورش

یک مدل دیگر

playscape یک محیط بازی بیرونی است که با زمین بازی سنتی که در زمینی صاف وسایل بازی را قرار می‌دهند تفاوت دارد، playscape مجموعه‌ای سازه‌ها و فضاهای متنوع و ناهموار را برای بازی کودکان طراحی می‌کند، برای آشنایی ذهن با این مدل زمین بازی، سکانشی از فیلم به یادماندنی خواهران غریب را به خاطر بیاورید که در پارک ملت فیلمبرداری شده و نسرین و نرگس در پارک و در هزارتویی سپمانی قدم می‌زنند، این زمین بازی از مثال‌های ساده playscape است که مانند آن در پارک آب و آتش نیز وجود دارد. از این اصطلاح بیشتر برای توصیف محیط‌های ناهموار و طبیعی که برای بازی

امنیت و تأثیرات رشدی

از نظر امنیت این زمین‌های بازی به گونه‌ای طراحی شده که احتمال سقوط را نسبت به زمین‌های بازی سنتی کمتر کند، شیب و پستی و بلندی که در این زمین‌ها وجود دارد از لبه‌های تیز کمتری برخوردار است و در صورت افتادن بچه‌ها روی شن و خاک و غلت خوردن در شیب ملایم، آسیب را به حداقل می‌رساند.